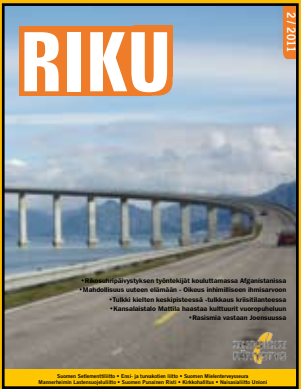

- Rikosuhripäivystyksen työntekijät kouluttamassa Afganistanissa
- Mahdollisuus uuteen elämään - Oikeus inhimilliseen ihmisarvoon
- Tulkki kielten keskipisteessä -tulkkaus kriisitilanteessa
- Kansalaistalo Mattila haastaa kulttuurit vuoropuheluun
- Rasismia vastaan Joensuussa

RIKOSUHRI
PÄIVYSTYS

RIKU-lehti ilmestyy seuraavan kerran joulukuussa 2011.

Toimitus:

Päätoimittaja
Petra Kjällman, petra.kjallman(at)riku.fi
Toimitussihteeri
Kai Kiviranta, kai.kiviranta@riku.fi
Toimituskunnan jäsen
Jaana Koivukangas
Toimituksen s-posti: riku-lehti(at)riku.fi

Kansikuva:
Heta Laitakari

Julkaisija:
Rikosuhripäivystys (RIKU)
Läntinen Brahenkatu 2, 00510 HELSINKI
puh. 040 510 6210
www.riku.fi

Kustantaja ja ilmoitushankinta:
Printmix Oy
Sulkapolku 3, 00370 HELSINKI
myynti(at)printmix.fi
vaihde 020 710 9510

Taitto ja painatus:
Printmix Oy
Mika Trogen

Painos: 3000 kpl

ISSN 1455-1381
Jakelu: RIKUn toimistot ja palvelupisteet,
ilmoittajat, www.riku.fi (sähköinen versio)

Rikosuhripäivystys (RIKU) palvelee rikoksen uhriksi joutuneita, heidän läheisiään ja rikosasiassa todistavia. Tavoitteena on parantaa rikoksen uhrin ja rikosasian todistajan asemaa vaikuttamalla asenteisiin, käytäntöihin, päätöksentekoon ja lainsäädäntöön sekä tuottamalla tukipalveluita kohderyhmälle. RIKUsta saa asiantuntija-apua ja neuvontaa rikosprosessiin liittyvistä käytännön asioista sekä henkistä tukea ja ohjausta pidempiaikaisen tuen pariin. Palvelut toteutetaan pääosin RIKUn henkilöstön ohjauksessa noin 300 koulutetun vapaaehtoisen voimin. Rikosuhripäivystystä toteuttavat yhteistyössä Suomen Setlementtiliitto (valtakunnallinen koordinaattori), Ensi- ja turvakotien liitto, Suomen Mielenterveysseura, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Suomen Punainen Risti, Kirkkohallitus ja Naisasialiitto Unioni. Rikosuhripäivystys on eurooppalaisen yhteistyöjärjestö Victim Support European jäsen. Pääasiallisia rahoittajia ovat Raha-automaattiyhdistys ja valtio.

- Tekstiviestipalvelu Rikumobiili 18184
- Auttava puhelin 0203 16116
- Juristin puhelinneuvonta 0203 16117
- Neuvoja verkossa: www.rikunet.fi.
- Kotisivut: www.riku.fi
- Henkilökohtaista tukea palvelupisteistä. RIKUn yhteystiedot sivulla 29.

RIKUSSA TÄLLÄ KERTAA

Pääkirjoitus.....3

Rikosuhripäivystyksen työntekijät kouluttamassa Afganistanissa.....4

Yhdessä löydetään perille -maahanmuuttaja esitutkinnassa.....8

Yhdessä syrjintää vastaan.....8

Mahdollisuus uuteen elämään.....Oikeus inhimilliseen ihmisarvoon.....10

Tulkki kielten kohtauspisteessä - tulkkaus kriisitilanteessa.....14

Kansalaistalo Mattila haastaa kulttuurit vuoropuheluun.....15

Rasismia vastaan Joensuussa.....18

Opas kehon huomioimiseen traumaissa..20

Kirjaesittely: Yhtä erilaiset - islam ja suomalainen kulttuuri.....20

Riku runo, Tarja Partanen.....21

Auttava puhelin Suvanto-linja.....22

Rikoksen uhrin käsikirja.....22

RIKUn yhteystiedot.....26

Ihmisoikeudet, yhdenvertaisuus, yhteisvastuu, kokonaisvaltaisuus

Usein kuultu väite on, että rikoksen uhrin asema Suomessa on kansainvälisesti vertaillen vahva. Onko se sitä myös ulkomaalaistaustaisten näkökulmasta? Suomessa keskustelu maahanmuutosta on saanut aikaisempaa kriittisempiä vivahteita. Keskustelussa on esitetty mm. että maahanmuuttajat olisivat tervetulleita vain, mikäli he hyödyttävät Suomalaista yhteiskuntaa. Tällaisessa keskustelussa unohtuvat helposti ihmisoikeudet, yhdenvertaisuus, yhteisvastuu sekä kokonaisnäkökulma.

Ulkomaalaistaustaiset eivät ole yhtenäisen ryhmä ihmisiä, vaan monenlaisia ihmisiä monenlaisista taustoista ja elämäntilanteista. He voivat olla kiintiöpaikolaisia, turvapaikanhakijoita, laillista ja laitonta työvoimaa, opiskelijoita, laittomasti maassa oleskelevia, matkailijoita ja avioliiton kautta Suomeen muuttaneita. Heidän mahdollisuutensa ja oikeutensa suomalaisessa yhteiskunnassa vaihtelevat. Asemaan vaikuttavat mm. oleskelu- ja työlupa, kielitaito, taloudelliset olosuhteet, sosiaalinen verkosto ja kulttuurin tuntemus.

Rikosuhripäivystyksen kokemuksen mukaan ulkomaalaiset ovat Suomessa keskimääräistä haavoittuvammasa asemassa rikoksen uhriksi joutuessaan. Heidän tarpeensa ja oikeutensa rikoksen uhrina vaihtelevat. Lisäksi he ovat taustansa takia alttiita syrjinnälle ja rasistisille rikoksille. Heille tukipalvelujen löytäminen on muita vaikeampaa, eikä tukemiseen ole riittävästi erilaisten taustojen huomioivaa erityisosaamista.

Tuen, neuvojen ja erityisosaamisen puolesta tilanne ei ole puutteellinen pelkästään Suomessa tai pelkästään ulkomaalaistaustaisten rikoksen uhrien osalta. Tilanne on yleiseurooppalainen ja tunnistettu myös EU:n parlamentissa

ja neuvostossa, jotka ovat luonnostelleet ns. uhridirektiivin. Luonnoksen mukaan rikoksen uhri saisi merkittäviä oikeuksia mm. tuen ja neuvojen osalta.

Jatkuva puhe globaalista talouden epävarmuudesta luo epävarmuutta kaikkeen. Rikosuhriyön osalta huoli kohdistuu uhridirektiiviluonnoksen vahvistamisen aikatauluun, sillä korjaukset uhrin asemassa eivät tapahdu ilman taloudellisia vaikutuksia. Toisaalta rikoksen uhreihin satsaaminen tukee rikosten ennalta estämistä ja kansalaisten turvallisuutta sekä hyvinvointia maksaen itsensä sitä kautta takaisin.■

Mänskliga rättigheter, lika-behandling, gemensamt ansvar, helhetssyn

Man har ofta påstått att brottsoffrets ställning i Finland är god i internationell jämförelse. Anser också personer med utländsk bakgrund att det är så? Den finländska diskussionen om invandring har blivit mera kritisk. Bland annat har det kommit fram att invandrarna är välkomna endast om de är nyttiga för det finländska samhället. I en sådan diskussion glömmar man lätt de mänskliga rättigheterna, likabehandlingen, det gemensamma ansvaret och helhetssynen.

Personerna med utländsk bakgrund är inte någon homogen grupp utan människor med mycket varierande bakgrund och skiftande livssituation. De kan vara kvotflyktingar, asylsökande, laglig eller olaglig arbetskraft, studerande, papperslösa, turister eller sådana som har ingått äktenskap med finländare. Deras möjligheter och rättigheter varierar mycket i det finländska samhället. Deras ställning påverkas bland annat av uppehålls- och arbetstillstånd, språkkunskaper, ekono-

Petra Kjällman
toiminnanjohtaja
Rikosuhripäivystys (RIKU)

misk situation, sociala nätverk och kultürkänndom.

Enligt Brottsofferjourens erfarenheter befinner sig utlänningar i Finland i genomsnitt i en mer sårbar ställning när de blir utsatta för brott. Deras behov och rättigheter som offer varierar. Dessutom är de utsatta för diskriminering och rasistiska brott på grund av sin bakgrund. Det är mycket svårare att finna stödjtjänster för dem än för finländare och det saknas tillräckligt specialkunnande att ta olika slags bakgrund i beaktande.

När det gäller stöd, rådgivning och specialkunnande är situationen bristfällig inte endast i Finland eller för brottsoffer med utländsk bakgrund. Situationen är sameuropeisk och saken har även uppmärksamrats i Europaparlamentet och rådet, som har gjort ett utkast till ett så kallat offerdirektiv. Enligt utkastet ska brottsoffret få avsevärda rättigheter bland annat när det gäller stöd och rådgivning.

Den ständiga diskussionen om osäkerheten i den globala ekonomin orsakar osäkerhet i allt. För brottsofferverksamheten är det av största vikt när utkastet till offerdirektiv fastställs, för förändringarna i offrets situation sker inte utan ekonomiska verkningar. Å andra sidan underlättar satsandet på brottsoffer förebyggandet av brott och förbättrar medborgarnas trygghet och välbefinnande, vilket innebär att satsningarna betalar sig ■

► ”Naisen asema Afganistanissa on edelleen heikko”

Teksti: Tiina Rantanen

RIKOSUHRIPÄIVYSTYKSEN TYÖNTEKIJÄT KOULUTTAMASSA AFGANISTANISSA

Olimme huhtikuussa Pirkkanmaan palvelupisteen toiminnanohjaaja **Katariina Westmanin** kanssa kouluttamassa afganistanilaisille naispoliiseille suunnattua tukipuhelinta päivystäviä poliiseja Kabulissa. Kutsu tuli EU:n siviilikriisinhallintaoperaatio EUPOLilta (European Union Police Mission in Afghanistan), joka on kouluttanut Afganistanin poliiseja vuodesta 2007 lähtien. EUPOL on auttanut Afganistanin sisäministeriön Human Rights & Gender -yksikköä perustamaan tukipuhelimen Afganistanin naispoliiseille.

Naisen asema Afganistanissa on edelleen heikko. Vain noin 12 prosenttia yli 15-vuotiaista naisista on luku- ja kirjoitustaitoisia, miehistä vastaavasti 39 prosenttia. Naisten eliniänodote on 43 vuotta ja 57 prosenttia työstä menee naimisiin alle 16-vuotiaana. Avioliitoista 75 prosenttia on pakkoavioliittoja. Kaksi naista kolmesta on joutunut jonkinlaisen väkivallan uhriksi ja näistä 82 prosenttia tapahtuu perhepiirin sisällä. Naisten osuus työvoimasta on 33 prosenttia ja naisille maksettava palkka on 54 prosenttia miesten ansaitsemasta palkasta maataloussektorilla.

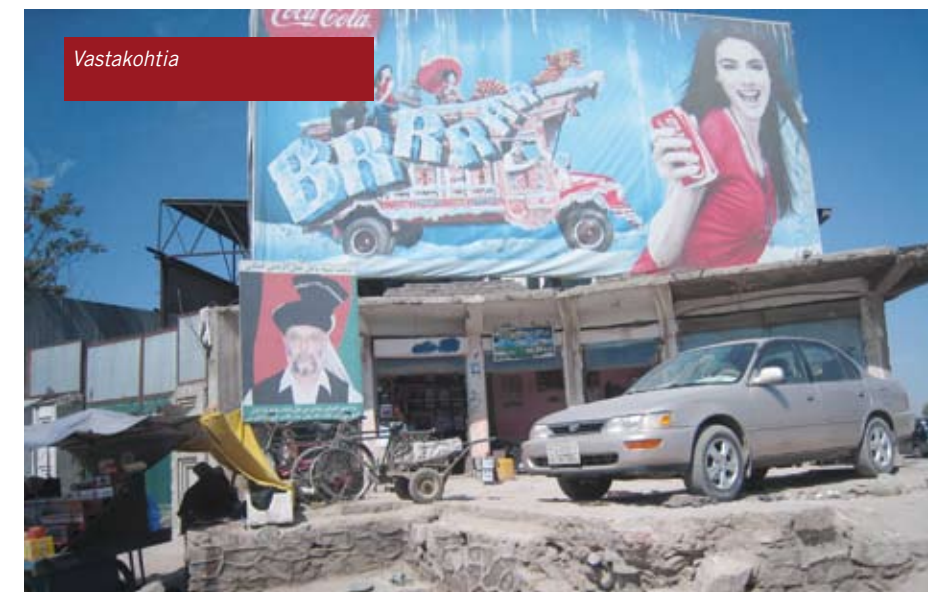
Naispoliisin arki Afganistanissa on haasteellista. Naisten oikeus kouluttautua tai tehdä töitä kodin ulkopuolella ei ole itsestäänselvyys. Naispoliisit kohtaavat työssään monenlaista syrjintää ja väkivaltaa. Osa naisista ei ole kertonut työstään kuin läheisilleen ja osa peittelee poliisin työasua burkan alla työmatkoillaan. Afganistanin poliisivoimissa on naisia vasta noin tuhat eli alle prosentti. Tavoitteena sisäministeriössä on, että naispoliisien määrä saataisiin nousemaan viiteen tu-

hanteen ennen vuotta 2014. Suuri osa heistä on sijoituttu suurempiin kaupunkiin, koska maaseudulla vainoaminen on vielä todennäköisempää.

Naispoliisit voivat soittaa tukipuhelimeen kysyäkseen neuvoja syrjintätapauksissa tai kokiessaan uhkailuja, häirintää tai väkivaltaa työpaikoillaan. Tavoitteena on, että naispoliisit pystyisivät työskentelemään turvallisessa ympäristössä, hoitamaan koulutustaan vastaavia työtehtäviä ja keskittymään enemmän naisiin kohdistuviin rikoksiin. Naisten on myös helpompi ilmoittaa rikoksesta, kun vastassa on naispoliisi. Kurssillemme oli kymmenen osallistujaa. Suurin osa oli tukipuhelimen päivystäjiä ja muutama poliisin perheväkivaltayksikön henkilöstöä. Kurssilaisista kaksi oli naisia.

Kurssilla käytiin läpi puhelinauttamista, asiakkaan kohtaamista, miten tukea ja opastaa tukipuhelimeen soittavia selviytymään kriisitilanteista ja traumaattisista kokemuksista. Koulutukseen kuului myös paljon harjoituksia ja ryhmätöitä.

Emme etukäteen osanneet arvioida, miten innokkaasti saamme kurssilaiset osallistumaan käytännön harjoituksiin, mutta mitään ongelmia ei ollut. Erinomaisen tulkin avulla saimme harjoitukset toimimaan hienosti.

Emme osanneet kuvitella, millaista elämämme Kabulissa olisi. Ensimmäiseksi saimme tarkat turvaohjeet ja varusteet: luotiliivit, kypärät, radiopuhelimet, kännykän ja ensiapulaukun. Tämä varustemäärä kulki aina matkassamme. Kuljetuksesta huolehti kaksi aseistettua sotilasta panssaroidulla autolla. Turvajärjestelyt olivat huippuluokkaa ja meistä pidettiin hyvää huolta. Kabulia näimme luodinkestävän lasin läpi, autosta käsin.

Kurssilaisemme olivat innokkaita oppijoita. He kertoivat avoimesti elämästään Afganistanissa ja olivat kiinnostuneita suomalaisesta arkielämästä. Erityisesti heitä kiinnosti naisen asema Suomessa. Yritimme parhaamme mukaan kuvailla, millaista työme on ja millaista arkea elämme. Poliisien kertomukset työstään ja kohtaamistaan rikoksista hiljensivät: tyttöjä annetaan korvaukseksi rikoksista, vaimoja käytetään panoksena vedonlyönnissä, palkasta kiristetään kolmasosa työnantajalle, kunniamurhia ja kuoliaaksi hakattuja vaimoja haudataan vähin äänin takapihalle.

Anna Piskonen, joka toimii EUPOLin mentorina Kabulissa, oli oppaamme ja osallistui myös kurssille. Hänen kauttaan koulutuksemme materiaalit käännetään dariksi. Ehkä joku kurssillemme osallistuneista kouluttaa muita poliiseja ja tieto leviää eteenpäin. Afganistanissa on paljon kehittämishaluisia ihmisiä ja heidän hartain toiveensa on rauhan palaaminen. Toivo on laitettava nuoriin, erityisesti tyttöihin ja naisiin.■

Internet versio

Internet versio

Yhdessä löydetään perille

- maahanmuuttaja esitutkinassa

Kun ihmistä kohtaa rikos Suomessa, päättyy hän suurella todennäköisyydellä asiakkaaksi sen paikkakunnan poliisin tutkintayksikköön, missä rikoksen johdosta suoritetaan esitutkinta. Yksinkertaistettuna voidaan todeta, että esitutkinassa selvitetään rikos ja pyritään saattamaan rikoksen tekijä vastuuseen teostaan. Keskeinen väline selviteltäessä poliisille tutkittavaksi ilmoitettuja rikoksia on kieli. Maahanmuuttajien osalta suurin haaste poliisilla liittyykin kieleen, tai yhteisen kielen puuttumiseen.

Jo tapahtumapaikalla poliisipartion vastaanottamat kertomukset tapahtumasta ovat maahanmuuttajien kohdalla usein epätarkkoja tai väärinymmärrettyjä johtuen siitä, että kommunikointi tapahtuu muulla kuin omalla kielellä. Vaikka alkutiedot täydentyvätkin kuulusteluissa, joissa paikalla on tulkki asiointia helpottamassa, aiheuttavat epätarkat tai virheelliset alkutiedot usein turhaa harmia tutkinnan edetessä ja mutkistavat asioiden hoitoa.

Joskus maahanmuuttajan asian selvittelyssä poliisin ensimmäinen tehtävä on pyrkiä selvittämään, millä kielellä henkilön kanssa pystytään kommunikoimaan ja mistä ja milloin saadaan järjestettyä tapaaminen, jossa paikalla on myös oikeaa kieltä tai murretta ymmärtävä tulkki.

Esitutkintaa voisi verrata osoitteen etsimiseen ilman karttaa. Helsingissä suomea puhuva löytää tiensä helpohkosti haluamaansa osoitteeseen kysymällä ohikulkijoilta tietä. Ulkomaalaisessa suurkaupungissa sama ei vaikeuksitta onnistu, mikäli yhteinen kieli puuttuu. Vaikka käytössä olisi auto ja navigaattori, saattaa vieraassa ympäristössä vastaan tulla silti yllätyksiä, vaikkapa vasemmanpuoleisen tai ruuhkaisen liikenteen muodossa.

Oikealla reittivalinnalla on monesti suuri merkitys siihen, kuinka sujuvasti päästään perille. Vastaavasti esitutkinassa reittimahdollisuuksia on varsin monia ja valittava reitti riippuu suuresti asianosaisten tahdosta. Rikosta voidaan usein sovittelaa. Lisäksi rikos voidaan päättää rangaistusmääräysmenettelyssä (sakko), ohjata kirjalliseen menettelyyn tai suulliseen pääkäsittelyyn tuomioistuimessa. Korvausvaatimukset voidaan käsitellä rikosasian yhteydessä tai omina asioinaan muissa prosesseissa, vain joitakin esimerkkejä valinnoista mainitakseni.

Poliisi pyrkii esitutkinassa selvittämään asianosaisille heidän tekemiensä valintojen merkityksen ja ohjaamaan rikosasian käsittelyn tarkoituksen mukaiselle reitille. Sekä poliisi että kuultavat ovat esitutkinassa toisaalta tietä etsiviä henkilöitä, toisaalta reitin neuvojia. Pyrkiessään selvittämään mitä on tapahtunut ja mistä voisi saada asiaan lisää selvitystä, poliisi on kysyjän roolissa, kun taas neuvossaan asianosaisen tekemien valintojen vaikutuksia asian käsittelyyn, poliisi on opastaja.

Poliisin kanssa käsiteltävät asiat eivät aina ole kaikille osapuolille helppoja, mutta useimmiten asianosaiset haluavat saada asian päätökseen vähintään yhtä paljon kuin poliisikin. Kunhan aikaa, ymmärrystä ja halua riittää niin yhdessä löydämme kyllä perille. ■

Jarmo Heinonen
komisario
Helsingin poliisilaitos
Itäinen poliisipiiri

Teksti: Salome Tuomaala

Yhdessä syrjintää vastaan

Vähemmistövaltuutetun toimistopäällikkö Rainer Hiltunen vastasi kysymyksiin syrjinnän vastaisesta työstä.

Miten päädyit Vähemmistövaltuutetun toimistolle? Olen koulutukseltani juristi. Kun tulin tänne töihin SETA:n pääsihteerin tehtävistä, tavallaan vaihdoin vain syrjintäperustetta. Seksuaalivähemmistöjen ja ulkomaalaistaustaisten syrjinnässä mekanismit ja seuraukset ovat aika lailla samoja.

Miksi Vähemmistövaltuutetun alaan kuuluu vain etninen syrjintä? 2000-luvun alussa EU edellytti, että on viranomaisen joka puuttuu ainakin etniseen syrjintään. Oikeusministeriössä on lakiesitys jonka mukaan puuttuisimme myös esimerkiksi vammaisuuteen, ikään, seksuaaliseen suuntautumiseen tai uskontoon liittyvään syrjintään. Viime vuonna lakiesityksen eteneminen kaatui resurssien puutteeseen. Vähemmistövaltuutetun toimistossa uskomme, että johdonmukainen puuttuminen kaikkeen syrjintään vahvistaisi myös etniseen syrjintään puuttumista.

Tuleeko mieleesi esimerkkejä moniperustaisesta syrjinnästä? Moniperusteisessa syrjinnässä henkilö voi tulla samalla kertaa syrjityksi esimerkiksi koska on nuori, vammainen ja nainen. Kiinnostavaa on myös miettiä miten vähemmistöjen oikeudet toteutuvat ajatellen vaikkapa homoseksuaalien muslimien asemaa. Aikoinaan kaikkiin romanilapsien koulunkäyntiongelmiin ei uskallettu puuttua kun ei tunnettu romanikulttuuria ja arasteltiin yhteentörmäystä sen kanssa. Kävimme juuri Ruotsissa. Siellä yhdistettiin samaan toimistoon tasa-arvovaltuutettu, etnisen syrjinnän valtuutettu,

homovaltuutettu, ja vammaisten oikeuksista huolehtiva henkilö. He kertoivat, kuinka paljon laajemmalle tasa-arvokin avautuu, kun eri syrjintäperusteet oli tuotu yhteen.

Tuossa yhdistelmässä on helpompi ottaa huomioon erityisiä tilanteita. Jos sukupuolten tasa-arvo käsitellään eri paikassa kuin syrjintä, aihe voi jäädä yksitasoiseksi. Miesten ja naisten välinen tasa-arvo kiistattomasti kuuluu kaikkiin tilanteisiin. Tiukka pukeutumiskoodi, esimerkiksi huivin käyttöön painostaminen voi olla tasa-arvo-ongelma. Toisaalta on myös selkeä oikeus käyttää huivia halutessaan. Olemme puuttuneet tilanteisiin jossa työnantaja ei haluaisi hyväksyä edes hyvin työasuun sovitettua päähinettä.

Ihmiset voivat pelätä syrjintäasioiden eteenpäin viemistä vähän samalla tavalla kuin esimerkiksi seksuaalirikoksissa. Miten tätä haastetta pitäisi lähestyä? On totta, että prosessit saattavat olla syrjinnän uhrille pitkiä ja rankkoja. Välillä lopputulos jää epäselväksi niin että ihminen tulee kaksin verroin loukatuksi, ja häneltä jää hyvitys ja oikeudenmukaisuuden tuntemus saamatta. Me sanomme asiakkaalle, että olisi tärkeää puuttua syrjintään, mutta emme vie asiaa eteenpäin vastoin asiakkaan toiveita. Vähemmistövaltuutettu selvittää asioita myös oma-aloitteisesti, ilman että selvittämiseen kytketään yksittäisen henkilön asiaa. Tietysti törkeisiin rikoksiin kuten väkivaltaan tulee aina puuttua.

Hankalista tilanteista tulee mieleen myös tapaukset, joissa lähisuhdeväkivaltatilanteessa oleva tahtoi avioeroa ja pelkää oleskelulupansa vaarantuvan siitä. Tuo ei ole harvinaista. Neuvomme ulkomaalaislainsäädännöstä mielellämme esimerkiksi RIKUn vapaaehtoisia jotka miettivät asiakkaansa kanssa oleskelulupiin liittyviä ongelmia.

Syrjintätilanteet ovat usein niin väsyttäviä, että uhri ei välttämättä jaksaa pyytää apua. Jos poliisilta tulee prosessissa takapakkia tai syrjintää, se voi olla erityisen vaikeaa. Siinä RIKUlla on erityisasema monilla paikkakunnilla. Sieltä osataan auttaa ja ehkä oikaista poliisia tavalla, joka ei johda umpikujaan. Poliisiltahan saattaa tulla täysin kaksi erilaista vastausta, riippuen siitä kuka siellä on ja mikä päivä on kyseessä. Niin se ei tietystikään saisi olla.

Milloin syrjintäkeissiä kannattaisi lähteä viemään eteenpäin yhdenvertaisuuslain ja milloin rikoslain puitteissa? Joskus syrjintä johtuu siitä että ”tehdään vaan niin kuin aina ennenkin” eikä toimintatapoja ole päivitetty esimerkiksi maahanmuuttajia huomioiviksi. Silloin asiaa voi helpommin sovittaa ja viedä eteenpäin yhdenvertaisuuslain keinoin. Sillä, että joku asia on rikos, on kuitenkin aivan erityinen viesti yhteiskunnassa. Yhdenvertaisuuslailla ei ole ollut tarkoitus poistaa tahallista syrjintää rikoslain piiristä.

Avoin syrjintä palveluissa ja työhönotossa kuuluu rikoslakiin. Joka tapauksessa on tärkeää että ihmiset saisivat jonkun avukseen, esimerkiksi RIKUsta. Jos he ovat joutuneet suoran syrjinnän kohteeksi, tuen avulla asiaa voi viedä eteenpäin poliisin kautta.

Miten näet syrjinnänvastaisen neuvonnan (SYNE) työnjaon? Olemme hyvin iloisia että syrjintärikokset nousevat vahvemmin esiin RIKUn toiminnassa. RIKUn vahvuuksia ovat muun muassa vankka ammattitaito tukea monipuolisesti asiakkaita sekä kattava alueellinen verkosto. Me puolestamme mielellämme tarjoamme nimenomaan syrjintään liittyvää asiantuntemustamme RIKUn henkilöstön ja vapaaehtoisten käyttöön.

Onko teidän rooli SYNEssä sitten kouluttaminen? Ehdottomasti. Lisää koulutuksia on tulossa jo nyt syksyllä. Lisäksi hankalat - esimerkiksi välillisen syrjin-

nän - jutut voi tarvittaessa ohjata meille selvitettäväksi tai kysyä meiltä neuvoa. Etnisen syrjinnän ulkopuolella voimme toistaiseksi auttaa kuitenkin vain rajatusti.

Syrjinnän vastainen neuvonta vaatii siis resursseja sekä syventävää koulutusta, ollakseen toimivaa. Aivan. Kuten vammaisjärjestö Kynnyksen Kalle Könkkölä SYNEen liittyvässä tapaamisessa sanoi: ihan pelkällä myötätunnolla ei pärjää, kyllä pitää tietääkin! Osa syrjintään liittyvistä kysymyksistä saattaa tulla outoina itse kullekin. Eri ryhmien syrjinnän ymmärtämisessä pitää vaan aloittaa jostain ja lähteä parantamaan.

Miten yhteistyötä olisi mahdollista laajentaa SYNEssä? Uskon että yhteistyö tästä luontevasti vahvistuu. Odotan myös uutta yhdenvertaisuuslakia, jolloin voimme yhdessä torjua ja puuttua kaikkeen syrjintään. Olemme myös omalta osaltamme halunneet tukea ja nostaa esiin RIKUn tekemää korvaamatonta työtä. ■

Syrjinnän vastainen neuvonta RIKUssa

Syrjintä on usein rikos, siksi SYNE on osa Rikosuhripäivystyksen (RIKU) perusneuvontatyötä. Vähemmistövaltuutetun toimisto on syrjinnän vastaisesta toiminnasta vastaava viranomainen. RIKU tekee neuvontaa yhteistyössä vähemmistövaltuutetun toimiston kanssa. RIKUn neuvonnassa kartoitetaan soittajan kanssa kyseisen syrjintäkokemuksen luonne, toiminta- ja avunsaantimahdollisuudet. Tapaukset, joissa ei arvioida olevan kyse rikoksesta, ohjataan RIKUsta edelleen soveltuvan avun piiriin. Joissain tapauksissa soittaja ohjataan ottamaan yhteyttä vähemmistövaltuutetun toimistoon jatkoapua ja selvittelyjä varten.

RIKUn alueelliset SYNE neuvontanumerot ovat RIKUn toimistonumeroita

Länsi-Suomi	050 5729265
Lounais-Suomi	050 3403580
Pohjois-Suomi	040 5433495
Etelä-Suomi	09 41350550
Sisä-Suomi	050 31418513
Itä-Suomi	013 221990
Lappi	0400 979175
Numeroissa vastataan periaatteessa virka-aikana, arkipäivisin tai vastausautomaatti antaa edelleen ohjauksen esim. pyytää jättämään yhteydenotto-pyyntö.	

Mahdollisuus uuteen elämään

Oikeus inhimilliseen ihmisarvoon

Ympäri maailman käydään rankkoja yhteenottoja ja taisteluja niin uskonnollisista kuin poliittisista syistä. Tuhannet viattomat ihmiset joutuvat raakojen sotien keskelle ja pahimmassa tapauksessa joutuvat elämään kotimaassaan jatkuvan pelon ja kidutuksen keskellä lapsuudesta saakka.

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen pohjalta Kansalais- ja poliittisia oikeuksia koskeva sopimus on vapausoikeuspainotteinen ja takaa yksilöille välittömästi subjektiivisia oikeuksia. Sen tarkoitus on turvata jokaiselle henkilölle muun muassa oikeus vapaaseen elämään, henkilökohtaiseen turvallisuuteen, yksityisyyteen ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin. Ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus artikla 5.kertoo selvästi: ”ketään ei saa kiduttaa eikä kohdella tai rangaista julmasti, epäinhimillisesti tai alentavasti”. Orjuus ja kidutus on kielletty.

Elämä uudessa maassa

Kidutetun elämä on jatkuvaa psyykkistä taistelua ja fyysistä selviämistä päivästä toiseen ennen kuin hän pääsee pakenemaan omasta kotimaastaan toiseen maahan. Osa kidutuksen kohteeksi joutuneista saa mahdollisuuden uuteen elämään pakolaisena eli turvapaikanhakijana.

YK:n pakolaissopimuksen allekirjoittaneella maalla, kuten Suomella ja 137 muulla maalla on kansainvälisen oikeuden mukainen velvollisuus auttaa kansalaistensa lisäksi myös niitä, jotka eivät ole turvassa omassa maassaan. Suomeen on saapunut tähän mennessä yhteensä noin 30 000 pakolaista. Heidät on sijoitettu

ympäri maata. Tällä hetkellä maassamme odottaa satoja turvapaikanhakijoita väliaikaista tai pysyvää turvapaikkaa vastaanottokeskuksissa. Näiden lisäksi Suomi ottaa vastaan kiintiöpakolaisina YK:n pakolaisjärjestön UNHCR:n pakolaisiksi katsomia henkilöitä ja muita kansainvälisen suojelun tarpeessa olevia. Viime vuosina tämä kiintiö on ollut 750 henkilöä. Kiintiössä on viime vuosina saapunut erityisesti irakilaisia, myanmarilaisia, kongolaisia ja iranilaisia pakolaisia.

Suurimmat Suomeen saapuvat pakolaisryhmät ovat somalialaiset, irakilaiset, entisen Jugoslavian kansalaiset, iranilaiset ja afganistanilaiset, joista arviolta jopa 40 - 60 prosenttia on kokenut kidutusta. Turvapaikanhakijan taustat pyritään selvittämään hyvin, sillä palautuskieltosäännön mukaisesti ketään ei saa palauttaa alueelle, jossa häntä uhkaa vaino, kidutus tai muu epäinhimillinen kohtelu. Suomessa kidutettuja hoidetaan ja kuntoutetaan Helsingin Kidutettujen kuntoutuskeskuksessa ja Oulussa toimii Kidutettujen kuntoutuspalvelut.

Kiduttamisen pysyvä muisto

Oulussa toimiva Kidutettujen kuntoutuspalvelut -projekti on Oulun diakonisalaitoksen säätien toteuttama ja RAY:n rahoittama kehittämishanke. Sen kohdeyhtymänä ovat Pohjois-Suomessa asuvat ja kotimaissaan kidutuksen uhreiksi joutuneet pakolaiset ja turvapaikanhakijat sekä kidutuksen uhrien lähiomaiset. Projektin tavoitteena on kidutettujen kuntouttamisen lisäksi edistää kidutettujen auttamiseen liittyvän tiedon ja taidon siirtymistä julkisen terveydenhuollon piiriin koulutus- ja konsultaatiopalvelujen avulla. Kuntoutuspalvelujen projekti-

päällikkö **Niina Jorma** kertoo heillä käyneen tähän mennessä noin kaksisataa kuntoutujaa, joista suurin osa on saapunut Kajaanin, Ruukin, Rovaniemen ja Oulun vastaanottokeskuksista. Nuorin kuntoutujista on vasta 17-vuotias ja vanhin noin kuudenkymmenen.

- Miltei kaikki kidutetut henkilöt ovat säilyneet hengissä kuin ihmeen kaupalla. Heitä on sukupuoleen katsomatta muun muassa raiskattu, valvotettu, ruoskittu, hakattu, poltettu, kuristettu, hukutettu ja kahlittu. He ovat nähneet lähiomaisensa teloituksia ja raiskauksia, sekä kokeneet itse muun muassa valeteloituksia, joista jää elinikäiset traumat, Niina Jorma kuvailee. Hän painottaa, että kaikista kidutusmenetelmistä ei jää pysyviä fyysisiä jälkiä. Ja vaikka jälkiä jäisikin, ei niitä voida aina todistaa kidutuksen seurauksiksi. Näitä ovat muun muassa murtuneet ja katkenneet luut, sekä esimerkiksi kynsien alle työnnetty tikut ja metalliesineet.

- Kidutus aiheuttaa ruumiillisten vammojen ja kipujen ohella rankkoja psyykkisiä vammoja, kuten traumaperäisiä stressihäiriöitä, masennusta, ahdistusta ja muistiongelmia. Sen pahin seuraus on luottamuksen menetys ja kyvyttömyys normaaliin elämään. Kidutuksen tarkoituksenahan on saada ihminen kokonaan murettua ja hänen persoonallisuutensa tuhottua, Jorma selvittää kidutuksen tarkoitusta.

Mahdollisuus kuntoutukseen

Kuntoutuspalvelujen fysioterapeuttina ja kuntoutusohjaajana toimiva **Anni Ahtola** kertoo, että uuteen kotimaahan sopeutumisprosessia kutsutaan kotoutumiseksi,

” Kidutetun turvapaikanhakijan elämäntilanne on rankka ja haastava ”

jolloin viranomaiset auttavat maahanmuuttajaa osallistumaan suomalaiseen yhteiskuntaan, työhön, elämään ja sosiaalisiin kanssakäymisiin.

- Ennen kuin turvapaikanhakija saa luvan asua Suomessa, on kuntoutuksen ja hoidon aloittaminen hyvin haasteellista. Kuntoutuspalvelujen piiriin pääseminen on kidutetulle miltei ainoa mahdollinen pelastus ja tie uuteen elämään, Ahtola painottaa.

Ahtola korostaa, että kidutetut turvapaikanhakijat eivät yleensä kerro kohtalostaan, niinpä he jäävät liian usein hoidotta.

- Jos kiduttaminen tulee kuitenkin jollakin tavalla ilmi, on uhrilla mahdollisuus päästä lähetteen avulla joko meille Ouluun tai Helsinkiin kuntoutumaan. Kidutettuja autetaan Oulun Diakonissa-

laitoksella muun muassa keskusteluilla, ryhmätoiminnoilla, kotikäynneillä, lääkityksellä ja fysioterapialla, hän kuvailee.

Ahtola kertoo, että kuntoutus on asiakkaalle maksutonta, mutta lähettävälle taholle kuuluu pieni omavastuuosuus sekä matka- ja tulkikustannukset.

- Kuntoutuksessa on aina mukana ammattitaitoinen tulkki. Oulun Kuntoutuspalveluissa on tullut tähän mennessä vastaan noin 17 eri kieltä, joita ovat muun muassa amhara, arabia, kongo, omoro, swahili ja lingala, Ahtola kuvailee hymyillen kielten erilaisuudelle. Suurin osa Oulussa kuntoutettavista henkilöistä on kotoisin entisiltä ja nykyisiltä konfliktialueilta, kuten Kosovosta, Somaliasta, Irakista ja Afganistanista.

Kidutetun asema

Kidutetun turvapaikanhakijan elämäntilanne on rankka ja haastava. Hänen taustallaan on paljon tuskaa: perheen ja suvun menettäminen, sekä uuteen maahan muuttaminen. Hän ei välttämättä tunne vastaanottaneessa keskuksessa ketään, kukaan ei ymmärrä hänen kieltään, eikä hän uuden maan kieltä. Tämän lisäksi hänen psyykensä on kiduttamalla murettu, joten kidutettujen kanssa työskentelevillä täytyykin olla hyvät taustatiedot kidutusmenetelmistä, sekä äärimmäisen hellävarainen, mutta ammattitaitoinen lähestymistapa kuntoutettavaa kohtaan.

Etiopiasta kotoisin ja Suomeen Italian kautta pakolaisena saapunut 22-vuotias **Abdi** kertoo, että ennen ODL:n KITU-projektin kuntoutusta ja lääkärin lääkinnällistä apua, hän toivoi vain kuolemaa. - En tiennyt, että tämmöistä apua on edes saatavilla. Kiitän suuresti koko Suomen valtiota siitä, että olen saanut uuden mahdollisuuden elämään, hän sanoo silmät kyynelissä.

Anni käyttänyt yhtenä kuntoutusmuotona muun muassa fysioterapiaa, jolla voidaan lievittää erilaisia tuntemuksia kehossa. Kuva: ODL KITU-projekti.

Abdin taustalla on niin paljon tuskaa ja kidutusta lapsuudesta saakka, ettei hän kykene vielä puhumaan niistä ääneen. Abdin elämä on alkamassa vasta nyt.

Yleensä kidutettu turvapaikanhakija saa ensimmäiseksi oleskeluluvaksi noin vuoden ajan maassamme, mutta Abdin taustat ovat niin hirvittävät, että hänen katsotaan tarvitsevan apua vähintään neljän vuoden ajan. Tällä hetkellä hän puhuu jo joitakin sanoja suomea, mutta ymmärtää sitä huomattavasti paremmin. Hän puhuu omana kielenään omoroa, mutta pystyy keskustelemaan kanssani tulkin välityksellä amharan kielellä.

- Tavoitteenani on jatkaa paranemistani psyykkisesti ja opetella suomen kieltä. Tällä hetkellä osaan jo useita sanoja ja aion aloittaa opiskelut mahdollisimman pian. Tulevaisuudessa toivon saavani

” Joskus käy niin, että Suomessa jo kuntoutettavista henkilöistä ei kuulla enään koskaan mitään ”

koulutuksen sellaiseen työhön täällä Suomessa, johon minua tarvitaan, Abdi kertoo kiitellen elämänsä pelastamisesta.

Kuntoutusohjaaja Anni Ahtola kertoo pahoitellen, että kamalimpia tapauksia ovat sellaiset tilanteet, joissa kidutetuja henkilöitä on palautettu takaisin kotimaahansa monista eri lausunnoista huolimatta.

- Joskus käy niin, että Suomessa jo kuntoutettavista henkilöistä ei kuulla enää koskaan mitään, hän lisää.

Kuntoutus osa arkea

Oulun Kidutettujen kuntoutuspalvelut pyrkii olemaan osa kuntoutujan arkea ja näyttämään hänelle elämän hyviä puolia. Kuntoutujan omat vahvuudet pyritään tuomaan selkeästi käytännössä esille niin, että hän voi hyödyntää oppimiaan asioita ja taitoja varsinaisen kuntoutuksen jälkeenkin.

Etiopiasta kotoisin oleva Abdi kertoo tulkin välityksellä, että hän on pitänyt muun muassa siitä, että he ovat vierailleet erilaisissa paikoissa ja saaneet kokeilla erilaisia asioita, kuten ratsastusta. Myös miesten vertaisryhmän hän on kokenut tarpeelliseksi ja saanut tällä lisää voimia ja toivoa tulevaisuutensa suhteen.

Anni Ahtola selventää että he ovat vierailleet muun muassa Tietomaassa ja tehneet erilaisia elämysretkiä, joihin myös kidutettujen omaiset ovat saaneet lähteä mukaan. Yhtenä osana KITU-projektin kuntoutusta on myös niin sanottu perhetyö, jolloin he vierailevat kuntoutujien ystävien ja omaisten luona.

- Meillä on erikseen naisille oma vertaisryhmä ja teemme heidän kanssa samanlaisia asioita, Ahtola kuvailee. Hän lisää, etteivät ainoastaan kuntoutus, lääkkeet ja hoito auta kidutettua, vaan kuntoutujan oma motivaatio on kaikkein tärkeintä uuden pohjan luomiselle. Ahtola kertoo, että ODL:n toiminta on hyvin monipuolista ja kattavaa eri elämäntilanteissa oleville henkilöille.

- Tulevan alkutalven aikana meille tulee luennoimaan pari- ja seksuaaliterapeutti **Pirkko Brusila** väkivallan kohtaamisesta monikulttuurisesta näkökulmasta. Oulun Kuntoutuspalvelut ovat osallistuneet myös **Mervi Junkkosen** ohjaamaan ja Klaffi Tuotantojen tuottamaan dokumenttielokuvaan, joka kertoo kidutettujen maahanmuuttajien elämästä sekä kuntoutumisesta.■

Lähteet ja linkit
www.pakolaisapu.fi
www.pakolaisneuvonta.fi
www.hdl.fi/fi/maahanmuuttajat/kidutettujen-kuntoutuskeskus
www.amnesty.fi
www.redcross.fi

Teksti: Minna Korva-Perämäki
Kuvat: Minna Korva-Perämäki ja ODL KITU-projekti
Tulkki: Riitta Hyvää

Oulun Kidutettujen kuntoutuspalvelujen fysioterapeutti/kuntoutusohjaaja Anni Ahtola keskustelee Abdin kanssa hänen hyvinvoinnistaan tulevaisuudessa. Anni muistuttaa positiivisesti Abdia siitä, kuinka Abdi itse on tehnyt valtavasti töitä oman kuntoutuksensa eteen.

Tue RIKUa Sharewoodissa!

Sharewood.org on uusi suomalainen hyväntekeväisyysmedia, jossa käyttäjät jakavat hyvää ja voittavat palkintoja. Sharewoodissa on mukana useita yleisesti tunnettuja, hyvää tekeviä järjestöjä.

Nyt voit tukea Rikosuhripäivystyksen (RIKU) toimintaa Sharewoodin nettisivuilla valitsemalla RIKUn sieltä omaksi avustuskohteeksesi.

Pääset sivuille osoitteesta www.riku.fi tai www.sharewood.org. Rekisteröidy käyttäjäksi ja ota tavaksesi käydä Sharewoodissa aamulla avatessasi tietokoneesi. Mitä enemmän klikkaat sivustolla olevia mainoksia, sitä enemmän kartutat senttejä rikosuhrityöllemme.

Rahaa RIKUlle kertyy myös muulla aktiivisuudellasi sivustolla, esimerkiksi kutsumalla mukaan uusia hyväntekijöitä. Mitä aktiivisemmin käytät Sharewoodia, sitä enemmän saat pisteitä, joilla voit myös voittaa palkintoja herkuista kaukomatkoihin.

Käyttäjille ja avustusjärjestöille palvelu on täysin ilmainen. Kirjautuessasi annat tietoa itsestäsi järjestelmään, mutta tietojasi ei välitetä eteenpäin ja niitä käytetään ainoastaan Sharewoodin omaan kohdennettuun markkinointiin.

RIKU kiittää lämpimästi kaikkia tukijoitaan.

Tulkki kielten kohtauspisteessä – tulkkaus kriisitilanteessa

Joustava ja sujuva kommunikatio on inhimillisen kanssakäymisen perusta. Tilanteessa, jossa yhteistä kieltä ei ole, tarvitaan ammattilaisen apua. Erityisen tärkeää tulkkauksen taito on silloin, kun pyritään luomaan vuorovaikutusta kriisitilanteessa. Kun on kysymys ihmisen terveydestä, vapaudesta tai ääritapauksessa hengestä, eivät likimääräiset tulkinnat riitä. Hyvä tulkki ei käännä vain kieltä ja sanoja, vaan hänen on tunnettava varsin tarkkaan myös tulkattavan taustaa; kulttuurisia, uskonnollisia ja arkielämään liittyviä perinteitä. Tulkin työ on vaativimmillaan erittäin vastuullista ihmissuhdetyötä, joka edellyttää vankkaa ammattitaitoa, eettistä ryhtiä ja sosiaalisia taitoja.

FM **Teija Potenze** on käännös- ja tulkkausalan ammattilainen, joka on tulkkinä joutunut kohtaamaan monenlaisia tilanteita. Kielenkäyttöön ja ihmisten väliseen kommunikatioon liittyvät kysymykset kiinnostivat Potenzea jo kouluaikana ja hän valmistui maisteriksi Helsingin yliopistosta, pääaineenaan espanjalainen filologia ja yhtenä sivuaineena portugalilainen filologia. Hän kertoo, ettei hakeutunut kovin määrätietoisesti nimenomaan kääntäjäksi ja tulkiksi, vaan enemmänkin ajautui alalle, kuten niin moni filologi. Nykyään hän toimii tulkkinä ja kääntäjänä omassa yrityksessään.

Miten kiinnostuit rikosuhrikysymyksistä ja kriisitilanteiden tulkkauksesta?

- Olen pitkään tulkannut viranomaisille: poliisille, oikeuslaitokselle ja Suomen mielenrenteytysseuran SOS-keskukselle. Näissä toimeksiannoissa yleensä on aina kysymys jonkinasteisesta kriisistä tai ainakin epätavallisesta tilanteesta tulkattavan elämässä.

Minkälaisia ongelmia tulkki saattaa kohdata avustaessaan vieraskielistä maahanmuuttajaa?

- Tulkki ei koskaan avusta ketään vaan tulkkaa osapuolten välistä keskustelua.

Aina ei välttämättä ole kysymys maahanmuuttajasta, vaan tulkattava voi olla Suomessa tilapäisesti oleva ihminen. Ongelmia voi ilmetä monenlaisia. Osa liittyy ulkoiisiin tekijöihin. Esimerkiksi poliisikuulustelut saatetaan pitää ikävissä poliisivankilan tiloissa tai oikeussalissa kuuluvuus voi olla heikko.

Ikävämät ongelmat liittyvät asenteisiin. Joskus saattaa esiintyä rasismia tai viranomainen voi olla avoimesti sitä mieltä, että vaikkapa rikoksesta epäilty pääsääntöisesti valehtelee. Ongelmia saattaa aiheuttaa myös se, että tulkki ei saa tarpeeksi tietoja ja materiaalia toimeksiantoon valmistautumista varten. Tällä tarkoitan lähinnä oikeudenkäyntejä. Toisaalta ammattitulkin on osattava pyytää, joskus jopa vaatia aineistoa käyttöönsä. Ongelmia voi aiheutua myös siitä, että tulkattava saattaa pitää tulkkia viranomaisena tai omana "kaverinaan". Muun muassa tällaisiin ongelmiin olen törmännyt, mutta toisaalta ammattitaitoisin tulkin tulee osata varautua tuol-

lasiin pulmiin jo lähtötilanteessa.

Miten on mahdollista säilyttää sävyt ja tarkkuus tulkkauksessa?

Se onnistuu tulkkaamalla vain ja ainoastaan se, mitä sanotaan. Ammattitaito karttuu kokemuksen myötä. En suosittele vasta-alkajalle tulkkaamista vaikkapa kriisiterapiassa, koska kysymys ei ole pelkästä kielitaidosta ja tulkkaustekniikasta vaan tarvitaan myös elämäkokemusta. Ammattitaitoaan voi itsenäisesti kehittää esimerkiksi "tulkkaamalla" ja nauhoittamalla omaa tulkkaustaan ja vertaamalla sitä lähtöpuheeseen. Tänä päivänä netistä löytyy vaikka kuinka paljon materiaalia, jota voi hyödyntää.

Kuinka pidät huolen siitä, että tulkkauksessa säilyy objektiivisuus ja puolueettomuus?

Se on osa ammattitaitoa ja ammattietiikkaa. Tulkki saa ja hänen täytyykin olla empaattinen, mutta hän ei saa asettua

► ”Naisena ja äitinä tietysti minua koskettavat erityisen syvältä naiseen ja lapsiin kohdistuva henkinen tai fyysinen väkivalta

asiakkaan asemaan. Täytyy muistaa, että vaikeassakin tilanteessa tulkki toimii viestin välittäjänä. Olen usein miettinyt, onko puolueettomuuden ja objektiivisuuden säilyttäminen helpompaa tulkille, joka kuuluu valtaväestöön kuin tulkille, joka on lähtöisin samasta maasta tai kuuluu samaan etniseen ryhmään kuin tulkattava.

Millä tavoin tulkkaukseen liittyviä pulmatilanteita voitaisiin helpottaa?

Ulkoisia tekijöitä kuten tilaratkaisuja tai kuuluvuutta voitaisiin parantaa helposti. Muita pulmatilanteita voitaisiin helpottaa käyttämällä osaavia tulkkeja, tiivistämällä yhteistyötä niin, että viranomaiset ymmärtävät tulkin merkityksen yhtenä työryhmän jäsenenä eikä vain välttämättömänä pahana, joka täytyy kutsua paikalle. Haluan aina korostaa, että kyseessä on vieraskielisen ihmisen oikeus-turva ja oikeus tulla ymmärretyksi. Mutta aivan samoin on viranomaisen oikeus ja velvollisuus tehdä päätökset tosiasioiden perusteella. Ei ole asiallista toimintaa jos vieraskielinen joutuu vaikeassa tilanteessa puhumaan huonoa suomea tai jos käytetään ammattitaidotonta tulkkia, joskus kaveria tai jopa perheenjäsentä.

Minkälaisiin asioihin tulee varautua kun tulkkausta tehdään kriisitilanteessa?

Kriisit ovat aina ainutkertaisia ja erilaisia, ja eri asiat koskettavat eri ihmisiä luonnollisesti eri tavalla. Naisena ja äitinä tietysti minua koskettavat erityisen syvältä naiseen ja lapsiin kohdistuva henkinen tai fyysinen väkivalta sekä raakuus. Henkisesti tilanteeseen varautumiseksi on olennaista, että ottaa selvää ja tietää ainakin suurin piirtein, mistä toimeksiannosta on kysymys. Kriisitulkkauksessa pyrin "ulkoistamaan" itseni niin, että omat tunteet pysyvät taka-alalla. Olisi hyvä, jos tilanteen jälkeen sen voisi purkaa tunteitaan esimerkiksi kriisityöntekijän kanssa, kuten SOS-keskuksessa on mahdollista tehdä. Asioimistulkit tarvitsisivat ehdottomasti säännöllistä työnohjausta.■

Monikulttuurista miestyötä Tampereella:

Kansalaistalo Mattila haastaa kulttuurit vuoropuheluun

Maahanmuuttajista on puhuttu lähes koko 2000-luvun ajan etupäässä kielteiseen sävyyn. Työperäisen maahanmuuton vaikutuksista suomalaisen työllisyyteen ollaan huolestuneita. Samoin maahanmuuttajien tekemät rikokset ovat vahvasti esillä julkisessa keskustelussa. Keskustelun sävy on johtanut maahanmuuttajavastaisten asenteiden lisääntymiseen ja rasistissävyisestä puheesta on tullut lähes hyväksyttyä. Pahimmillaan tällainen asenneilmaston koveneminen vahvistaa maahanmuuttajien eriytymistä ja syrjäytymistä suomalaisesta yhteiskunnasta.

Nuoret, vasta aikuistuneet maahanmuuttajamiehet ovat tällä hetkellä riskialttiita yhteiskunnalliselle syrjäytymiselle – mutta niin ovat myös valtaväestöön kuuluvat nuoret miehet. Syrjäytymisvaarassa olevilla miehillä on usein heikosti keinoja hallita omaa ja perheensä elämää. Maahanmuuttajien puutteellinen kielitaito vaikeuttaa sopeutumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja palkkatyön puuttuminen vie perinteisen roolin perheen elättäjänä. Miesnäkökulmasta katsottuna vaikuttaa välillä siltä, että yhteiskuntamme ottaa naisten tilanteen kiitettävästi huomioon, mutta miehen katsotaan pystyvän selvittämään ongelmansa yksin. Tasa-arvotyö nähdään usein vain naisten tasa-arvon parantamisena ja kaikki miessukupuolen edustajat samaistetaan helposti "pahan patriarkaatin" edustajiksi.

Miessukupuolesta esiin nousevat tarpeet ja tavat toimia yhdistävät miehiä kansallisuudesta tai kulttuurista riippumatta. Miehenä elämiseen liittyvät kysymykset koskevat niin maahanmuuttajia kuin kantaväestöäkin, vaikka ilmenemis- muodot saattavat olla erilaisia.

Tampereen miesten kansalaistalo

Tampereelle Setlementti Naapurin aloit-

teesta perustettu miesten kansalaistalo Mattila on yhteisöllinen, kansainvälinen kohtaamispaikka. Sen tavoitteena on helpottaa eri kulttuurien välistä yhteistoimintaa. Miestyön näkökulmasta toimiva keskus nostaa monikulttuurisuuskeskustelun aiheeksi myös miessukupuoleen liittyvät kysymykset. Mattila-projekti käynnistyi keväällä 2011 ja sen tarkoituksena on jatkua ainakin vuoteen 2014 saakka.

Mattilan työntekijät **Jukka Tukia** ja **Kristian Unkuri** ovat molemmat koulutukseltaan sosionomeja. Tukialla on lisäksi pitkä kokemus sekä lastensuojelutyöntekijänä, että Setlementti Naapurin miestyöntekijänä.

Jukka Tukia uskoo, että kansainväliselle miesten keskukselle on tilausta. Tämänhetkinen yhteiskunnallinen tilanne vaatii Tukian mukaan nopeaa toimintaa, etteivät rasismi, taloudelliset ongelmat

ja eriarvoistuminen johtaisi yhteiskuntarauhan järkkymiseen.

– Aitoa asennemuutosta voi tapahtua vain siten, että syntyy aito kosketus erilaisista kulttuuripiireistä tuleviin ihmisiin. On tärkeää, että suomalaiset tutustuvat henkilökohtaisella tasolla maahanmuuttajiin ja maahanmuuttajat suomalaisiin. Ennakoluuloja voidaan murtaa vain tietoa ja kokemusta lisäämällä. Kun tutustuu ja ystävystyy toisesta kulttuurista olevan ihmisen kanssa on vaikea katsoa häntä enää stereotyyppien läpi, Jukka Tukia pohdiskelee.

Kansalaistalo Mattila sopii hyvin Setlementtialueen periaatteisiin, joissa kannustetaan muun muassa yhdessä tekemiseen ja aktiiviseen kansalaistointintaan.

– Jokainen on oman elämänsä asiantuntija, mutta yritämme tarjota suuntaviitoja käytännön elämän piirissä ilmenevien ongelmien ratkomiseen. Hoitotyötä Mattilassa ei tehdä, vaan apua tarvitsevia pyritään ohjaamaan kohteisiin, josta apua voi saada, Tukia kertoo.

Virallinen kieli suomi

Mattilasta on tarkoitus luoda monikulttuurinen kohtauspaikka miehille, ei maahanmuuttajataloa. Tavoitteena on, että Mattilassa eri kulttuureista tulevat miehet voivat istua alas ja puhua itselleen tärkeistä asioista. Miesten kansalaistalo kannustaa uuden oppimiseen ja haastaa tutustumaan erilaisiin kulttuureihin ja elämänilmiöihin.

Mattilassa aiotaan satsata tulevaisuudessa myös ruokakulttuuriin. Tilaan tulee avara keittiö, jossa on mahdollista laittaa ruokaa ja tutustua kansainvälisiin makuelämyksiin. Jatkossa Mattilassa voi kuunnella myös eri maiden musiikkia – sekä äänitallenteina että live-esiintymisinä.

– Musiikki on silta sielusta sieluun ja sikäli toimiva tapa tutustua vieraisiin kulttuureihin. Ajatus musiikkitoiminnasta syntyi, kun kuulin kurdimiesten esittävän perinteistä kansanmusiikkiaan. Se teki suuren vaikutuksen ja musiikki on monelle miehelle keskeinen osa elämää, Jukka Tukia toteaa.

Miesten kansalaistalo Mattila kannustaa yhteisvastuullisuuteen. Jukka Tukia kertoo, että tarkoituksena on luoda ”meidän talo”, jossa jokainen mies kantaa vas-

tuuta toiminnasta ja ideoinnista. Pöytäkirjan myksenä ei ole alleviivatusti integroida ulkomaalaisia miehiä suomalaiseen kulttuuriin, vaan kehittää luontevaa kanssakäymistä suomalaisten miesten ja maahanmuuttajien välille.

– Mattilan virallinen kieli on suomi. Emme tee rikosuhrityötä vaan pikemminkin ennaltaehkäisevää työtä rasismien ja kulttuurien välisen vastakkainasettelun vähentämiseksi. Tästä tulee toiminnallinen, yhteen tuleminen ja yhteisen paasaamisen tila. Ja täällä voi olla myös turvallisesti eri mieltä, Jukka Tukia kertoo.

Maanläheistä miestoimintaa

Jukka Tukian mukaan aitoon mieheyteen kuuluu avoimuus, suorasekäisyys ja rehellisyys. Mattilassa kannustetaan reiluun vuorovaikutukseen ja arjenläheiseen toimintaan. Mattila ei ole naisia vastaan, eivätkä Mattilan työntekijät pyri olemaan miesasiantuntijoita. Jokainen mies kokemuksineen on arvokas ja jokaisen elämäkokemuksesta voi oppia jotakin. Miesten erityistarpeiden huomiointi ottaminen parantaa välillisesti myös naisten ja lasten asemaa.

Mattilassa on tarjolla miehille suunnattua matalan kynnyksen terveystietoa, liikuntaa, pelejä, keskustelupiirejä – kaikenlaista miehen elämän koko kirjoon liittyvää asiaa. Mattila ei ole varsinaisesti kulttuurikahvila, mutta antaa mahdollisuuden kohdata ystäviä vaikkapa kahvikupin äärellä – pelejä pelaten tai muuten vain jutustellen.

– Me teemme asioita, jotka kiinnostavat erilaisia miehiä. Vietämme aikaa yhdessä ja parhaassa tapauksessa voimme oppia jotakin uutta vieraista kulttuureista ja perinteistä. Niin että suomalaismieskin voi oivaltaa, että maahanmuuttajamieheltä voi oppia jotakin uutta. Mutta ei tässä ole tarkoituksena vain puhua viisaita tai teoretisoida. Tässä ollaan äijinä jalat maassa, mutta ei kuitenkaan millään macho-asenteella, Jukka Tukia naurahtaa.

Arjen yhteiskunnallista aktiivisuutta

Mattilan tavoitteena on synnyttää myös yhteiskunnallista keskustelua. Projektin kuluessa paikalle kutsutaan poliittisia päättäjiä ja yhteiskunnallisia vaikuttajia. Yhteiskunnallisia kokemuksia lähestytään yksilönäkökulmasta, mutta kuitenkin

kin laajempaan yhteiskunnalliseen kokonaisuuteen liittyen. Mattila järjestää tulevaisuudessa erilaisia tutustumisretkiä paikkoihin, jotka saattavat kiinnostaa nimenomaan miehiä, Jukka Tukia suunnittelee.

– Voimme kutsua paikalle erilaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä edustavia tahoja ja toivottavasti mahdollisimman laajalla kokoonpanolla. Näin voisimme keskustella asioista saman pöydän ympärillä ja suoraan. Sellainen on oikeaa, rohkeaa yhteiskunnallista keskustelua. Nimimerkin takana lymyilevä, epäasiallinen nettihuutelu johtaa vain väärinymmärryksiin ja katkeruuteen, Tukia toteaa.

Yhteiskunnallisissa keskusteluissa Jukka Tukia aikoo toimia enemmänkin välimiehenä kuin ohjaajana.

– Tavoitteena on, että Mattilassa voisivat kohdata toisensa niin Matit, Jussit, Karimit kuin Emmanuelit, juuri sellaisina miehinä kuin sillä hetkellä sattuvat olemaan. Lähtökohtana on tasavertaisuus. Kaikki miehet ovat tervetulleita, mutta selvin päin. Pääteet eivät kuulu asiaan, Tukia alleviivaa.

Miten kohdata erilaisia mieskulttuureja?

Nykyinen myöhäismoderni kulttuuri tuottaa monenlaisia maskuliinisuuksia: osa miehistä toteuttaa hyvinkin perinteistä miehen mallia, osa modernia mieheyttä ja kasvava osa miehistä - varsinkin suurimmissa kaupungeissa - samastuu malliin, jossa perinteisillä sukupuolirooleilla ei ole enää pakottavaa merkitystä. Silti länsimainen, etelämaalainen tai vaikkapa afrikkalainen tapa olla mies poikkeavat toisistaan. Miten tämä asia aiotaan ottaa huomioon Mattilassa?

– Kohtaamalla avoimesti erilaiset tavat olla mies. Ei minulla ole tarvetta tai oikeutta mennä muuttamaan tai kritisoidaan kenenkään miehen elämää. Muutosta tapahtuu, mikäli ihmisessä itsessään on siihen sisäistä tarvetta.

Eikä kaikki länsimaista tuleva ole yksinomaan hienoa ja ihailtavaa. Kyllähän muslimimiesten elämänarvoissa on paljon arvokasta. On hienoa, että he uskaltautuvat säilyttää perinteitään. Olennaista on kohtaaminen, kokemusten vaihtaminen ja uuden oppiminen. Nyt on aika tuoda esiin maahanmuuttajien positiivisia ja vahvoja puolia. Maahanmuuttajissa on monenlaisia miehiä iloineen ja suruineen – ihan kuten meissä valtaväestössäkin, Jukka Tukia painottaa.■

Internet versio

Rasismia vastaan Joensuussa

Vuoden 2009 alussa perustettiin Joensuun seudun monikulttuurisuusyhdistys JoMoni, tavoitteena maahanmuuttajien edustava ja toimiva elin, joka voisi toimia kulttuurien välillä sillanrakentajana sekä edunvalvojana eri tahojen kanssa.

Alkuvaiheessa pyrimme tekemään järjestöämme tutuksi maahanmuuttajien parissa ja vietimme paljon aikaa kaupungilla, juttelimme ihmisten kanssa ja loimme kontakteja. Meininki oli hyvä.

Maahanmuuttajat pitivät rauhallisesta kaupungista, vaikka monilla oli vähän tylsää tultuaan miljoonakaupungeista Itä-Suomen hiljaisuuteen.

Keväällä lumien sulamisen myötä tapahtui käänne. Yhtäkkiä monien nuorten hiukset hävisivät päästä, välillä heilutettiin natsilippuja ja sylkäistiin päin tummaihoisia. Muutamat maahanmuuttajat kertoivat, kuinka jotkut autoilijat painoivat vain kaasua, kun he olivat ylittämässä tietä. Syntyi tarvetta ja halua tehdä jotakin ilmiön lopettamiseksi. JoMoni kutsui koolle monia tahoja: eri järjestöjä, Kaupungin, valtuuston ja seurakuntien edustajia, poliisin, tutkijoita, oppilaitoksia ja kansalaisia. Ongelma otettiin vakavasti, Joensuuhun kärsii edelleen 1990-luvun seurauksena erittäin huonosta julkisesta kuvasta rasismista johtuen.

Perustettiin työryhmä, jossa jaetaan tietoa tapahtumista ja jossa voidaan ideoida ratkaisuja. Poliisi, ja erityisesti Joensuun kaupungin ja poliisin yhteinen nuortentiimi, on ollut varsin tehokas ja tavoittanut rasistisesti ja aggressiivisesti käyttäytyviä nuorten ryhmiä. Rikosuhripäivystyksen Ulrik-projektin **Galina Vasilenko** on esittänyt työryhmälle konkreettisia tapauksia ja ratkaisuja. Rasismitutkija **Anne-Mari Souto** tehosti viestiä viranomaisille kertomalla mitä rasismi on. Näin olemassa olevat ongelmat voidaan havaita ja myöntää. Myöhemmin

► ”Pääsiäisen 2010 tultuani ulkomaanmatkalta odottivat karmeat uutiset.”

työryhmä tuotti esitteen ja lehdistökampanjan. Tilanne rauhoittui syksyllä.

Pääsiäisenä 2010 tultuani ulkomaanmatkalta odottivat karmeat uutiset. Viikonloppun aikana rikottiin useita maahanmuuttajien autoja ja etnisten ravintoloiden ikkunoita. Maihinnousukengille oli taas ilmeisesti kysyntää kaupungin liepeillä ja skinheadien kerho paljastuikin.

Rasismien kitkeminen on erittäin vaikeaa. Jos joku lukija tietää siihen kokonaisvaltaisen ratkaisun, otan sen mielellään vastaan. Rasististen ilmiöiden syklisyys edellyttäisi valmiustyöryhmää. Se olisi paikka, missä eri toimijat voisivat keskustella asiasta ja toimia niin, etteivät rasistiset tilanteet kriisiytyisi. Nykyisen työryhmän toiminnalle on myös rajoituksensa. Sillä ei ole rahoitusta eikä päätösvaltaa. Myös taloudelliset tekijät voivat synnyttää ristiriitoja jopa ryhmän toimijoiden keskuudessa. Jotkut ongelmat ovat tiedossa, mutta silti käytännössä meillä ei ole aina riittävästi purevuutta. Joensuussa yhteistyö on hyvällä suunnalla. Työryhmässä toimimalla neuvottelutaito hioutuu.

Teksti: **Alain Minguet**

Kirjoittaja on Joensuun seudun monikulttuurisuusyhdistys JoMoni ry:n puheenjohtaja ja yllä mainitun rasismien vastaisen työryhmän puheenjohtaja.■

Työryhmässä ovat edustettuina seuraavat tahot, mikä osoittaa, että huoli rasismien lisääntymisestä ja sen vaikutuksista alueella on laajasti tunnistettu:

- Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys
- Rikosuhripäivystys
- SPR, monikulttuurisuustoiminta
- Joensuun seudun monikulttuurisuusyhdistys
- Joensuun ev-lut. seurakunnat
- Pohjois-Karjalan poliisilaitos
- Joensuun kaupunki (keskushallinto / maahanmuuttaja-asiain koordinaattori, koulutoimi, sosiaalityö, Nuorten tiimi)
- Kontiolahden kunta (kunnanhallitus, koulutoimi, sosiaalityö)
- Liperin kunta (koulutoimi)
- Liperin nuorisovaltuusto
- Itä-Suomen yliopisto
- Aducate (Itä-Suomen yliopiston koulutus- ja kehittämisspalvelut)
- Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
- Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä

Linkkejä: JoMoni: <http://jomoni.wordpress.com/>

Työryhmän sivu: <http://www.jelli.fi/monikulttuurinen-pohjois-karjala/rasismi-sivusto/rasismien-vastainen-tyoryhma/>

Nuortentiimi: <http://www.poliisi.fi/poliisi/pohjois-karjala/home.nsf/pages/5A02CE31DBA64EA8C22574F9003BF714?opendocument>

Meille saa tulla: <http://www.meillesaatulla.net/>

Vapaasti käytettävä esite: <http://www.jelli.fi/lataukset/2011/02/rasisminvastainenenesitenettiin.pdf>

Opas kehon huomioimiseen traumaissa

Monet ammattilaiset ja myös vapaaehtoistyöntekijät kohtaavat tehtävissään väkivallan tai muun kaltoin kohtelun uhreja ja näiden läheisiä. Työntekijät saattavat joutua tehtävissään myös itse uhkaaviin tilanteisiin tai suoranaisen työpaikkaväkivallan kohteeksi asiakkaiden taholta. Asiakkaiden traumoille altistuminen tai omat traumakokemukset ovat järkyttävinä kokemuksina kokonaisvaltaisia ja kehollisia. Siksi ne nousevat väistämättä esiin myös työntekijöiden työnohjaustilanteissa. Työnohjaajalla tulisi olla välineitä niiden kohtaamiseen, mutta työnohjauskirjallisuudessa on toistaiseksi ollut tarjolla vain vähän tietoa traumoista tai kehon merkityksestä niissä. RIKUn Sisä-Suomen aluejohtaja **Satu Hintikka** on koonnut työnohjaajaopintojensa kehittämistehtävänä perustietopaketin käytännön oppaan trauma- ja kehomenetelmistä työnohjaajille (1). Opas on suunnattu työnohjaajille, mutta se on hyödyllinen kooste myös muille ammattilaisille ja vapaaehtoisille, jotka kohtaavat traumatisoituneita asiakkaita (mm. rikosuhrityössä).

Oppaan alkuosassa kuvataan traumateorian peruskäsitteitä kuten psykobiologista traumareaktiota, trauman laaja-alaisia vaikutuksia, traumatyyppejä, trauman käsittelyn vaiheita ja työntekijän sijaistramatisoitumista. Käytännön menetelmiin keskittyvässä jälkimmäisessä osassa kuvataan mm. traumareaktioita jarruttavia kehotekniikoita, traumakokemuksen käsittelyä edistäviä harjoituksia sekä sijaistramatisoitumisen ennaltaehkäisyyn ja hoitoon sopivia menetelmiä. Oppaassa on myös toimintaohjeita akuutteihin kriisitilanteisiin. Siinä kuvataan mm. psykologisen jälkipuinnin periaatteita sekä työpaikan eri toimijoiden roolia näissä tilanteissa. Oppaassa esitellään lyhyesti myös työturvallisuuteen liittyvää lainsäädäntöä ja työnantajan velvollisuuksia kriisitilanteiden hoidossa. ■

Opas löytyy Tampereen ammattikorkeakoulun kirjastosta. Samaa aihetta käsittelevä artikkeli on julkaistu tuoreessa kirjassa ”Työnohjaus - ryhmien ja organisaatioiden kehittämisen välineenä” (2).
Lähteet:

(1) Hintikka, S. 2010: Traumojen kohtaaminen työnohjauksessa. Opas trauma- ja kehomenetelmistä työnohjaajalle. Tampereen ammattikorkeakoulu, Työnohjaajakoulutuksen kehittämistehtävän opas-osa.

(2) Hintikka, S. 2011: Traumojen kohtaaminen ja kehon merkitys työnohjauksessa. Teoksessa Ranne, K. & Markkanen, H. & Malo, T. (toim.) 2011: Työnohjaus - ryhmien ja organisaatioiden kehittämisen välineenä; 214- 233. Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja C. Oppimateriaaleja 15. Tammerprint Oy, Tampere.

Satu Hintikka
työnohjaaja (STOry)
aluejohtaja, RIKU Sisä-Suomi

Kirjaesittely

Husein Muhammed: Yhtä erilaiset – islam ja suomalainen kulttuuri.

Teos 2011, 268 s.

Islamia käsittelevää kirjallisuutta on ilmestynyt kuluneiden vuosien aikana paljon. Usein kirjat ovat keskittyneet etupäässä islamin historiaan, kulttuuri-ilmiöihin tai uskonnonfilosofiin kysymyksiin. Husein Muhammedin (s.1980) Yhtä erilaiset – islam ja suomalainen kulttuuri on käytännön-läheisyydessään ilahduttava poikkeus. Kirjoittaja on Suomessa varttunut muslimi ja kurdit, jolla on lakimiehen koulutus. Muhammed on työskennellyt ylitarkastajana vähemmistövaltuutetun toimistossa ja on voinut seurata näköalapaikalta suomalaista maahanmuuttajapolitiikkaa.

Husein Muhammed tuntee niin suomalaisen kulttuurin kuin islamilaisen tradition erityispiirteet. Muhammed kuvaa islamia arjen tasolta ja yleis-tajuisesti. Kirjoittaja ei sorru turhaan poliittiseen korrektiuteen, vaan kirjoittaa suoraan myös hankalista asioista ja valottaa monipuolisesti islamilaista kulttuuria Suomessa. Islamin historiallinen tausta esitellään lyhyesti, sillä kirjan painopiste on selkeästi käytännön elämän kuvaamisessa. Teemoina ovat muun muassa muslimien uskonnonharjoitus, pukeutuminen, perhe-elämä, työelämä ja kulttuurisosiaaliset erityispiirteet. Muhammed arvioi myös muslimien poliittista elämää ja pohtii ajankohtaisia teemoja kuten sananvapaus, naisen asema ja koulutus.

Kirjan ote on asiallinen, maanläheinen ja tasapuolinen. Husein Muhammed välttää taitavasti islamin yksipuolisen ihannoinnin eikä maalaa turhia uhkakuvia. Ilahduttavaa on myös kaikenlaisen näennäisliberaalin yliymmärtämisen puuttuminen. Husein Muhammedin viesti on selvä: maahanmuuttajilla on lain takaamat oikeudet, mutta myös velvollisuudet. ”Myös niin sanotut suvaitsevaiset

aliarvioivat maahanmuuttajia suhtautumalla heihin saamattomina avuntarvitsijoina. (...) Suomen ei pidä luopua tasa-arvosta, ihmisoikeuksien kunnioittamisesta ja oikeusvaltioperiaatteesta. Ne kuuluvat myös tänne asettuville maahanmuuttajille, mutta heidätkin on opetettava kunnioittamaan näitä arvoja”. Muhammed kannustaa viranomaisia jämäkkään ja johdonmukaiseen maahanmuuttajapolitiikkaan: Suomessa on vielä mahdollista välttää Keski-Euroopasta tutut rasistiset vastakkainasettelut. Se edellyttää kuitenkin aktiivista toimintaa ja selkeiden rajojen asettamista.

Yhtä erilaiset – islam ja suomalainen kulttuuri kärsii toistosta ja hiukan kuivakkaan oloisesta virkamieskielestä, mutta nämä puutteet ovat lopultakin pieniä, sillä teos on viisaasti ja maltillisesti kirjoitettu käsikirja, jonka toivoisi päätyvän jokaisen maahanmuuttajatyötä tekevän ammattilaisen käsiin. Muhammedin tasapuolinen ja rehellinen asenne voi myös osaltaan hälventää islamia kohtaan tunnettuja ennakkoluuloja. Kirja on mainio tietopaketti islamista yleisesti kiinnostuneille, mutta erityisen arvokas se on maahanmuuttajatyössä toimiville. ■

Kai Kiviranta

Riku

Riku on ystäväni.
On ollut jo pari vuotta.
Yksi niistä
joita arvostan.

Riku naurattaa.
Riku haastaa.
Se pitää yllä itseironiaa.
Pidän siitä sillä
se puolustaa.
Ei minua eikä itseään.
Se puolustaa kun sinä saat turpiisi.
Kun sinut raiskataan.
Kun äitisi lyö sinua
tai isäsi pitää sinua
henkisessä niskalenkissä.
Kun rakkaimpasi tapetaan.

Riku ei päästä helpolla.
Se vaatii oikeutta.
Se haluaa että minä
ja sinä
otamme vastuun
kun toinen ei jaksa.
Riku hämmentää.
Voiko maailma olla näin julma?

Riku kertoo hauskoja juttuja.
Riku saa ihmiset törmäilemään,
kutsumaan putkimiehiä.
Turhaan.
Riku saa syömään makeisia
vaikka niistä välitäkään.

Se haastaa sinut.
Se opettaa.
Riku saa naurun kyyneleet
silmiisi.

Riku tuo sinulle uusia tuttavuuksia.
Ilman sitä et olisi heitä tavannut.
Vanhat Rikut odottavat uusia
jotka eivät tiedä
mihin joutuvat
tai paremminkin
mihin pääsevät.

Riku ei ole koira
eikä se ole ihminen.
Se on paljon enemmän.
Se on
jotakin
jota ei voi kuvata.

Tarja Partanen

AUTTAVA PUHELIN SUVANTO-LINJA

KALTOINKOHTELUA, HYVÄKSIKÄYTTÖÄ TAI VÄKIVALTA A KOKENEILLE IKÄIHMISILLE

ALOITAA TOIMINTANSA 1.9.2011

0800-06776

Suomen vanhusten turvakotiyhdistys ry1 laajentaa valtakunnallista auttavaa puhelinpalvelutoimintaansa. Soittajille maksuton **SUVANTO-LINJA 0800-06776** avautuu 1.9.2011 klo. 12. Linja on auki joka viikko tiistaisin ja torstaisin klo 12-15.00.

lääkkäisiin kohdistuva kaltoinkohtelu, hyväksikäyttö tai muu väkivaltainen teko tapahtuu useimmiten luottamuksellisessa suhteessa. läkkääät ihmiset voivat joutua myös muunlaisen rikollisuuden uhriksi, jolloin tekijä on useimmiten käyttänyt ikääntyneen luottamusta hyväkseen. Kaltoinkohtelusta, hyväksikäytöstä ja väkivallasta kertominen voi olla vaikeaa, erityisesti jos tekijänä on ollut läheinen henkilö. Epätietoisuus siitä keneltä tai mistä apua voi lähteä hakemaan voivat estää asian esille tuomisen. Myös omaiset ja hoiva-alan ammattilaiset voivat olla epävarmoja siitä miten tilanteissa tulisi menetellä.

SUVANTO-LINJA 0800-06776 tarjoaa apua, tukea, neuvoa ja ohjausta kaltoinkohtelua, hyväksikäyttöä tai väkivaltaa kokeneille tai niiden uhan alla eläville ikääntyneille. Puheluihin vastaavat koulutuksen saaneet ammattilaiset ja vapaaehtoiset.

SUVANTO-LINJAN toimintaa tukevat oikeusministeriö ja Raha-automaattiyhdistys ry.

Rikoksentorjuntaneuvoston suosituksesta on oikeusministeriö valinnut yhdeksi tämän vuoden avustusten myöntämisen painopisteeksi ja neuvoston toiminnan kohteeksi ikääntyneisiin kohdistuvien rikosten ehkäisyyn ja turvallisuuden edistämiseen. Ikääntyvien määrän kasvu lähitulevaisuudessa ja heidän erityistarpeensa tulee huomioida myös rikoksentorjunnassa ja tukipalveluita suunniteltaessa.

Tiedotustilaisuus SUVANTO-LINJAN käynnistymisestä pidetään tiistaina 30.8.2011 klo 9.30-10.30, Hotelli Vaakunan Loiste-kabinetissa, sisäänkäynti hotellin aulan kautta, Asemakatu 2. Tiedotusmateriaali on saatavilla <http://suvantory.fi/palvelut/auttavat-puhelimet/suvanto-linja/>

Tilaisuudessa paikalla ovat edustajat Suomen vanhusten turvakotiyhdistyksestä ja Rikoksentorjuntaneuvostosta.

Lisätietoa:
Suomen vanhusten turvakotiyhdistys ry:
toiminnanjohtaja Leena Serpol-Kaivo-oja,
puh. 040 848 22 77, leena.serpola@suvantory.fi
ja suunnittelija Päivi Helakallio,
puh. 050 5770214, paivi.helakallio@suvantory.fi

Suomen vanhusten turvakotiyhdistys ry on kansalaisjärjestö, jonka toiminnan tarkoituksena on kaltoinkohtelua ja väkivaltaa kokeneiden ikääntyneiden ja heidän läheistensä auttaminen sekä kaltoinkohtelu- ja väkivaltailmiön näkyväksi tekeminen, aiheesta tiedottaminen ja valistaminen. Lisää yhdistyksen toiminnasta www.suvantory.fi

Internet versio

Petra Kjällman (toim.)

Rikoksen uhrin käsikirja

Rikoksen uhriksi voi joutua kuka tahansa ikään, kansallisuuteen tai sosiaaliseen asemaan katsomatta. Rikoksen vaikutukset uhuriin vaihtelevat henkilökohtaisten ominaisuuksien, henkilöhistorian, elämäntilanteen ja tapahtuneen rikoksen mukaisesti. Rikoksen uhrin käsikirja neuvoo ja tukee niissä monissa kysymyksissä, joita rikoksen uhri joutuu käsittelemään. Selviytymistä tukeva tieto on tarpeen uhrille itselleen, hänen omaisilleen ja ystävilleen. Lisäksi uhrin toipumisen kannalta on oleellista, että hänet kohtaavilla viranomaisilla ja muilla tahoilla on riittävästi tietoa rikoksen uhriksi joutumisen vaikutuksista ja seurauksista. Kirja on toteutettu yhteistyössä Rikosuhripäivystyksen kanssa.

Kustantaja
PS-kustannus
Painovuosi
2011

RIKOSUHRIPÄIVYSTYKSEN YHTEYSTIEDOT

Rikosuhripäivystys (RIKU) palvelee
Tekstiviestipalvelu
Rikumobiili 18184
Auttava puhelin 0203 16116
Juristin puhelinneuvonta
0203 16117
Neuvoja verkossa: www.rikunet.fi
Kotisivut: www.riku.fi
Facebook: Rikosuhripäivystys
Henkilökohtaista tukea RIKUn
palvelupisteistä

KESKUSTOIMISTO

Läntinen Brahenkatu 2,
00510 Helsinki
Työntekijöiden sähköpostit muotoa
etunimi.sukunimi@riku.fi
Petra Kjällman, toiminnanjohtaja
gsm 040 510 6210
Merja Eloaho, toimistosihteeri
gsm 040 578 3564,
fax. (09) 272 2012
Kai Kiviranta, toimitussihteeri,
puh. 050593 0326
Minna Järvinen, suunnittelija
gsm 050 - 5166 554
Salome Tuomaala, koordinaattori,
Ulrik-projekti
gsm 050 594 0093
Meri Korniloff, projektisihteeri,
Ulrik-projekti
gsm 040 842 2487

ETELÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO

Jaana Koivukangas, aluejohtaja
gsm 040 512 9335
Maistraatinportti 4 A 4. krs.
00240 Helsinki

Pääkaupunkiseudun palvelupiste

puh. (09) 4135 0550
Anne Veijola, toiminnanohjaaja
gsm 040 523 0595
Riitta Putkonen, toiminnanohjaaja
gsm 0400 971 940
Maistraatinportti 4 A 4. krs.
00240 Helsinki

Keski-Uudenmaan palvelupiste

Tuija Hellsten (sijaisena Kati Koskinen
15.8.- 31.9.2011), toiminnanohjaaja
gsm. 0400 875 395

Päijät-Hämeen palvelupiste

Tuija Hellsten (sijaisena Kati Koskinen
15.8.- 31.10.2011), toiminnanohjaaja
gsm 050 402 1158

Kymenlaakson palvelupiste

Tuija Hellsten (sijaisena Kati Koskinen
15.8.- 31.9.2011), toiminnanohjaaja
gsm 0500 981 837

Länsi-Uudenmaan palvelupiste

Janiina Mieronkoski, yhdyshenkilö
gsm 040 351 8500
Folkhäsan Syd ab, Högbenintie 30
10350 Meltola

Porvoon palvelupiste

Jari Oksanen, yhdyshenkilö
gsm 0400 494 039
Lundinkatu 5
06101 Porvoo

POHJOIS-SUOMEN ALUETOIMISTO

Maarit Saukko, aluejohtaja
gsm 040 543 3495
Torikatu 16
90100 Oulu

Oulun seudun palvelupiste

puh. (08) 312 0618
Tanja Korkala, toiminnanohjaaja
gsm 044 7868894
Torikatu 16
90100 Oulu

Kajaanin palvelupiste

Jaana Vanhala, toiminnanohjaaja
gsm 040 822 5200
Tehdaskatu 11
87100 Kajaani

ITÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO

Jaana Rossinen, aluejohtaja
gsm 040 507 0795
Galina Vasilenko, Ulrik-projektiohjaaja
gsm 050 324 1314
Siltakatu 14 b 26, 4. krs
80100 Joensuu

Joensuun palvelupiste

puh. (013) 221 990
Annariina Tahvanainen,
toiminnanohjaaja
gsm 040 725 6001
Siltakatu 14 B 26, 4. krs
80100 Joensuu

Savonlinnan palvelupiste

Sisko Stolt, yhdyshenkilö
puh. (015) 273 700
Olavinkatu 40 A, 57130 Savonlinna

Kuopion palvelupiste

puh. (017) 262 7738
Eila Kersalo, toiminnanohjaaja
gsm 050 557 6712
Minna Piippo, toiminnanohjaaja
gsm 050 557 6725
Saastamoisenkatu 12
70100 Kuopio

Mikkelin palvelupiste

puh. (015) 214 401
Mirka Leikas, yhdyshenkilö
Porrassalmenkatu 23 A 4
50100 Mikkeli

Lappeenrannan palvelupiste

Maarit Kuntola, yhdyshenkilö
gsm 050 501 7994
Pormestarinkatu 6 a, 5. krs
53100 Lappeenranta

LAPIN ALUETOIMISTO

Päivi Alanne-Kunnari, aluejohtaja
gsm 0400 979 175
Leena Piippola, Ulrik-projektiohjaaja
gsm 0400 97 00 81
Maakuntakatu 29 -31 B, 3.krs
96200 Rovaniemi

Rovaniemen palvelupiste

Soile Saukkonen, toiminnanohjaaja
gsm 0400 979 026
Maakuntakatu 29 -31 B 3.krs
96200 Rovaniemi

Kemin palvelupiste

Satu Peurasaari, yhdyshenkilö
gsm 040 572 37 93
Kriisikeskus Turvapoiju
Etelärantakatu 6
94100 Kemi

Kemijärven palvelupiste

Päivi Säynäjäkangas, yhdyshenkilö
gsm 040 748 3225
Särkeläntie 4
98120 Kemijärvi

Ylä-Lapin palvelupiste

Ristenrauna Magga, yhdyshenkilö
gsm 0400 314 154
Sámi Soster ry
Saarikoskentie 4
99880 Inari

SISÄ-SUOMEN ALUETOIMISTO

Satu Hintikka, aluejohtaja
gsm 050 523 7313
Hatanpään valtatie 34 E, 4.krs
33100 Tampere

Pirkanmaan palvelupiste

Katariina Westman, toiminnanohjaaja
puh. (03) 3141 8513
gsm 050 421 0236
Hatanpään valtatie 34 E, 4. krs
33100 Tampere

Hämeenlinnan palvelupiste

Rebekka Wadhwa, toiminnanohjaaja
gsm 050 378 2877
Koulukatu 16
13100 Hämeenlinna

Jyvässeudun palvelupiste

Tarja Kiuru, toiminnanohjaaja
Pirjo Tupamäki, yhdyshenkilö
puh. (014) 266 7150
gsm 050 368 0188
Asemakatu 2
40100 Jyväskylä

Sastamalan palvelupiste

Mari Kyttälä, yhdyshenkilö
gsm 050 359 7972
puh. (03) 512 0500 (vaihde)
Vammalan tukitalo
Aarnontie 17 A 5
38200 Sastamala

LOUNAIS-SUOMEN ALUETOIMISTO

Tiina Rantanen, aluejohtaja
gsm 050 551 5055
Yliopistonkatu 24 B 28
20100 Turku

Turun palvelupiste

puh. (02) 235 5055
Leila Taipale, toiminnanohjaaja
gsm 050 340 3580
Yliopistonkatu 24 B 28
20100 Turku

Salon palvelupiste

(02) 7273718
Jutta Sohlman, yhdyshenkilö
gsm 050 304 7015
Rummunlyöjäkatu 7 B, 2.krs.
24100 Salo

Porin palvelupiste

Tuija Mäntylä, yhdyshenkilö
gsm 050 593 6706
Satakunnan piiri ry
Antinkatu 8
28100 Pori

Rauman seudun palvelupiste

Sari Seikkula ja Sari Salminen,
yhdyshenkilöt
gsm 050 375 5338
Valtakatu 13
26100 Rauma

LÄNSI-SUOMEN ALUETOIMISTO

puh. (06) 317 5654
Mika Lindén, aluejohtaja
gsm 050 572 9265
Kauppapuistikko 26
65100 Vaasa

Vaasan palvelupiste

Terhi Laitala, toiminnanohjaaja
gsm 0400 175269
Kauppapuistikko 26
65100 Vaasa

Kokkolan palvelupiste

Marika Pynttari, toiminnanohjaaja
puh. (06) 831 9518
gsm 0440 548265
Sairaalakatu 9
67100 Kokkola

Kiitämme lehden ilmoittajia
sekä muita
yhteistyökumppaneitamme!

Toivotamme
kaikille mukavaa syksyä!